

Långerud 1:2 och Björby 1:37, Åmåls kommun, Västra Götalands län

Arkeologisk utredning och kompletterande utredning



Stig Swedberg

Kulturlandskapet rapporter 2022:9



**Långerud 1:2 och Björby 1:37, Åmåls kommun,
Västra Götalands län**

Arkeologisk utredning och kompletterande utredning

Stig Swedberg



Kulturlandskapet

Administrativa uppgifter

Fastighet: Långerud 1:2 och Björbyn 1:37, Fröskog och Tydje socken, Åmåls kommun, Västra Götalands län

Länsstyrelsebeslut: 2021-09-07 /dnr: 431-37419-2021 resp 2021-10-17/431-49328-2021

Uppdragsnummer (Fornsök): 202101162 respektive 202101536

Uppdragsgivare: Vattenfall Eldistribution AB

Fältarbetsperiod: 2021-10-18 – 2021-10-21 resp 2021-12-02-2021-12-06

Projektnummer: 21183 resp 21223

Projektansvarig: Stig Swedberg

Fältansvarig: Stig Swedberg

Övrig personal: Arwo Pajusi resp Erik Vajking

För personalens meriter hänvisas till Kulturlandskapets hemsida.

Underkonsulter: Carpe Ventrum

Undersökningsområdets storlek: Cirka 37 300 m², fördelat på Långerud 17 800 m² samt på Björby/Skäggebol 19 500 m².

Belägenhet i SWEREF 99 TM: Långerud, Norr 6537373 m, Öst 358962 m, respektive Björby/Skäggebol Norr 6534065 m, Öst 361277 m

Höjd över havet: Långerud 87-95 meter, Björby/Skäggebol 68-77 meter.

Digitalt dokumentationsmaterial: Mätfiler (shp-format), listor (odt-format), bilder (jpg-format)

Digitalt dokumentationsmaterial förvaltas av Kulturlandskapet.

Fynd: Inga har omhändertagits.

Provmaterial: C-14

Långerud 1:2 och Björby 1:37, Åmåls kommun, Västra Götalands län

Arkeologisk utredning och kompletterande utredning

Kulturlandskapet rapporter 2022:9

© Kulturlandskapet 2022

Författare: Stig Swedberg

Foton: Där fotograf ej anges är bilder tagna av fältpersonalen.

Omslagsbild framsida: Inmätning av schakt 50 vid Skäggebol. Foto mot nordost.

Bild baksida: Planering av första schaktet på Långerud. Foto mot nordväst.

Orienteringskarta: Framställd av Kulturlandskapet med data från Map Maker samt Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Topografisk grundkarta samt plankarta: Lantmäteriet.

Övriga kartor och situationsplaner: Framställda av Kulturlandskapet med data från Lantmäteriet.

Upphovsrätt: Om inget annat anges enligt Creative Commons licens CC BY.

Redigering och layout: Andreas Hansen, Omland Form och Fotografi

Sökord: Dalsland, boplat, härd, bronsålder, vikingatid.

Kulturlandskapet

Ekelidsvägen 5

457 40 FJÄLLBACKA

www.kulturland.se

kontakt@kulturland.se

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	
Syfte	7
Utredningsområde, projekt 21183	7
Kompletterande utredningsområde, projekt 21223	7
Tidigare undersökningar	7
Metod	8
Förmedling	8
Utredningsresultat projekt 21183	
Långerud	9
<i>Schakt</i>	9
<i>Fynd</i>	9
<i>Anläggningar</i>	11
<i>Analysresultat</i>	11
Björby/Skäggebol	11
<i>Schakt</i>	11
<i>Fynd</i>	11
<i>Anläggningar</i>	11
<i>Analysresultat</i>	11
Utredningsresultat projekt 21223	
Kompletterande utredning Björby/Skäggebol	12
<i>Schakt</i>	12
<i>Fynd</i>	12
<i>Anläggningar</i>	15
<i>Analysresultat</i>	15
Tolkning och vidare åtgärder	16
<i>Tolkning</i>	16
<i>Kunskapspotential</i>	16
<i>Pedagogisk potential</i>	16
<i>Utvärdering av undersökningsplanen</i>	16
<i>Förslag på vidare åtgärder</i>	16
<i>Lagstiftning</i>	16
Källor	19
Bilagor	
1 – Schakt, anläggningar och fynd	23

Långerud 1:2 och Björby 1:37, Åmåls kommun, Västra Götalands län

Arkeologisk utredning och kompletterande utredning

Sammanfattning

Vattenfall Eldistribution AB har för avsikt att markförlägga en elkabel inom Fröskog och Tydjes socken. Länsstyrelsen bedömde att arbetsföretaget kunde komma att beröra ej tidigare kända fornlämningar.

Utredningsområdet är beläget i östra Dalsland, väster om Väneren och öster om sjön Ånimmen. Det består av två delar ett vid Långerud och ett vid Björby/Skäggebol.

Utredningsresultat projekt 21183

Fältarbetet för den arkeologiska utredningen vid Långerud utfördes 18 och 19:e oktober 2021. Utredningsområdet berörde L1966:5884, en boplat, samt L1966:5938, en fyndplats. Utredningen resulterade i att L1966:5884 bedömdes som en fyndplats.

Utredningsområdet vid Björby/Skäggebol utfördes 21:e oktober. Området angränsade till L1963:78, en fyndplats för en skafthålsyxa, *illustration 3*. På höjden öster om utredningsområdet finns en stensättning L1963:44. Utredningen resulterade i att en hård registrerades som en fornlämning, L2021:6938.

Utredningsresultat projekt 21223

Resultat av utredningen vid Björby/Skäggebol innebar att en kompletterande utredning beställdes för möjliggöra en justerad kabelförläggning i området. Denna utredning resulterade i att ytterligare tre hårdar registrerades i området. Bedömningen av L2021:6938 ändrades därför till boplatsoområde. En avgränsning av boplatsoområdet bör dock fastställas genom en förundersökning.

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap i Kulturmiljölagen (KML) och genom miljöbalkens (MB) generella hänsynsregler, där stor vikt läggs vid hänsyn till kulturlämningar och kulturmiljöer. Ansökan om ingrepp i lämningar lämnas till länsstyrelsen.

För fornlämningar gäller att de förutom själva lämningen även omges av ett så kallat fornlämningsområde. Fornlämningsområdet utgörs av ett så stort område på marken (eller sjöbotten) som behövs för att bevara fornlämningen och ge den tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Fornlämningsområdets storlek avgörs av länsstyrelsen från fall till fall.

KML syftar till att skydda och vårda kulturmiljöer. Ansvaret för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön (KML kap 1).



Illustration 1. De två utredningsområdena Långnerud och Skäggebol är markerade. Även förundersökningsområdet vid Hult är markerat då det är en del av samma kabelförlägningsprojekt. © Lantmäteriet

Inledning

Syfte

Vattenfall Eldistribution AB har för avsikt att markförlägga en elkabel inom Fröskog och Tydje socken. Länsstyrelsen bedömde att arbetsföretaget kunde komma att beröra ej tidigare kända fornlämningar. Länsstyrelsen i Västra Götalands län har därför givit Kulturlandskapet i uppdrag att utföra en arkeologisk utredning, projekt 21183. Utredningsområdet inom Tydje socken kom att bli föremål för en kompletterande arkeologisk utredning, projekt 21223.

Beslutet fattades enligt 2 kap 11 § kulturmiljölagen (1988:950).

Utredningsområde, projekt 21183

Utredningsområdena är belägna i östra Dalsland, väster om Väneren och öster om sjön Ånimmen. De består av två delar, vid Långerud och vid Björby/Skäggebol, *illustration 1*. Utredningsområdet vid Långerud var knappt 2 hektar stort och omfattade odlings-/betesmark. Området berörde L1966:5884, en boplat, samt L1966:5938, en fyndplats. Boplaten hade registrerats efter inventeringsiakttagelse 1988. Inom ett 70 x 30

meter stort område hade 3 kvartsavslag hittats, *illustration 2*. Fyndplatsen anger platsen för ett fynd av en skafthålsyx, oklart när detta fynd gjordes.¹

Utredningsområdet vid Björby/Skäggebol var även det knappt 2 hektar stort och omfattade odlings-/betesmark. Området angränsade till L1963:78, en fyndplats för en skafthålsyx, *illustration 3*. På höjden öster om utredningsområdet finns en stensättning L1963:44.

Kompletterande utredningsområde, projekt 21223

Utredningsområdet för projekt 21223 utgjordes av den sydligaste delen av utredningsområdet inom projekt 21183 samt ett område väster om detta. Utvidgningen innebar att hela odlingsmarken i detta parti ingick i området samt ett dike väster om och en kantzon av skog. Inom området fanns anläggning 1, från den tidigare utredningen, vilken utgjordes av härd.

Tidigare undersökningar

Inga undersökningar har utförts inom områdena före dessa två projekt.

¹ Kulturmiljöregistret 2021



Illustration 2. Området vid Långerud där L1966:5884 registrerats. Efter utredningemn har bedömningen ändrats till fyndplats för fynden som framkommit i detta parti. Foto mot nordväst.



Illustration 3. Schakt 28, på den lilla platå där boplatssområdet L2021:6938 registrerades, i bakgrunden syns grävmaskinen i färd med att ta upp schakt 29. Fyndet av skafthålsyxa är gjort i sänkan precis till vänster om bildutsnittet. Foto mot nordväst.

Metod

Vid utredning användes DGPS (horisontell precision 0,20-0,35 meter) för inmätning, vid kompletterande utredning RTK-GPS (horisontell precision 0,02-0,05 meter). Grävnheter, anläggningar, fynd och provpunkter beskrevs och fotograferades. Lagerföljden i schakt dokumenterades med beskrivning och fotografi. Arbetet dokumenterades löpande genom fotografering. Fynd bedömdes i fält och kvarlämnades i respek-

tive grävnheter. Fältarbetet utfördes av Arwo Pajusi, Erik Vajking och Stig Swedberg.

Förmedling

Inga särskilda förmedlingsinsatser gjordes i samband med fältarbetet. Rapporten kommer att vara tillgänglig för nedladdning på Kulturlandskapets hemsida samt i Kulturmiljöregistret (KMR).

Utredningsresultat projekt 21183

Långerud

Fältarbetet för den arkeologiska utredningen utfördes 18 och 19:e oktober 2021. Natttemperaturen var låg men steg snart till plusgrader när solen kom fram. Inget regn påverkade arbetet.

Schakt

Vid utredningen togs 17 schakt upp med grävmaskin, vilket tillsammans utgjorde en yta om 200 m², illustration 4. Schakten hade i allmänhet en fyllning av humös sandig lera som var mellan 0,20-0,35 meter tjockt, därunder lera eller sandig/siltig lera.

Schakt 5-7 togs upp inom och i anslutning till boplaten L1966:5884. I dessa schakt var det hu-

mösa lagret 0,2-0,30 m tjockt, därunder var ljusbrun lera. I schakt 6 framkom två kvartsavslag i det humösa lagret.

I schakt 8, 13 och 14 framkom kol och tunna sotfläckar i övergången till underliggande lager. I schakt 8 utgjordes denna av sand (enda schaktet med sand i botten) i de två andra lera. I dessa schakt fanns vissa recenta inslag såsom porslin och spikar, inga fynd i övrigt.

Schakt 16 togs upp i anslutning till fyndplatsen L1966:5938. Här bestod det humösa lagret av sandblandad lera över lera. Inga fynd gjordes.

Schakten redovisas i *Bilaga 1*.

Fynd

Fynd av förhistorisk karaktär framkom endast i schakt 6, *Bilaga 1*. Fynden utgjordes av två kvartsavslag. Övriga kulturrelaterade fynd som

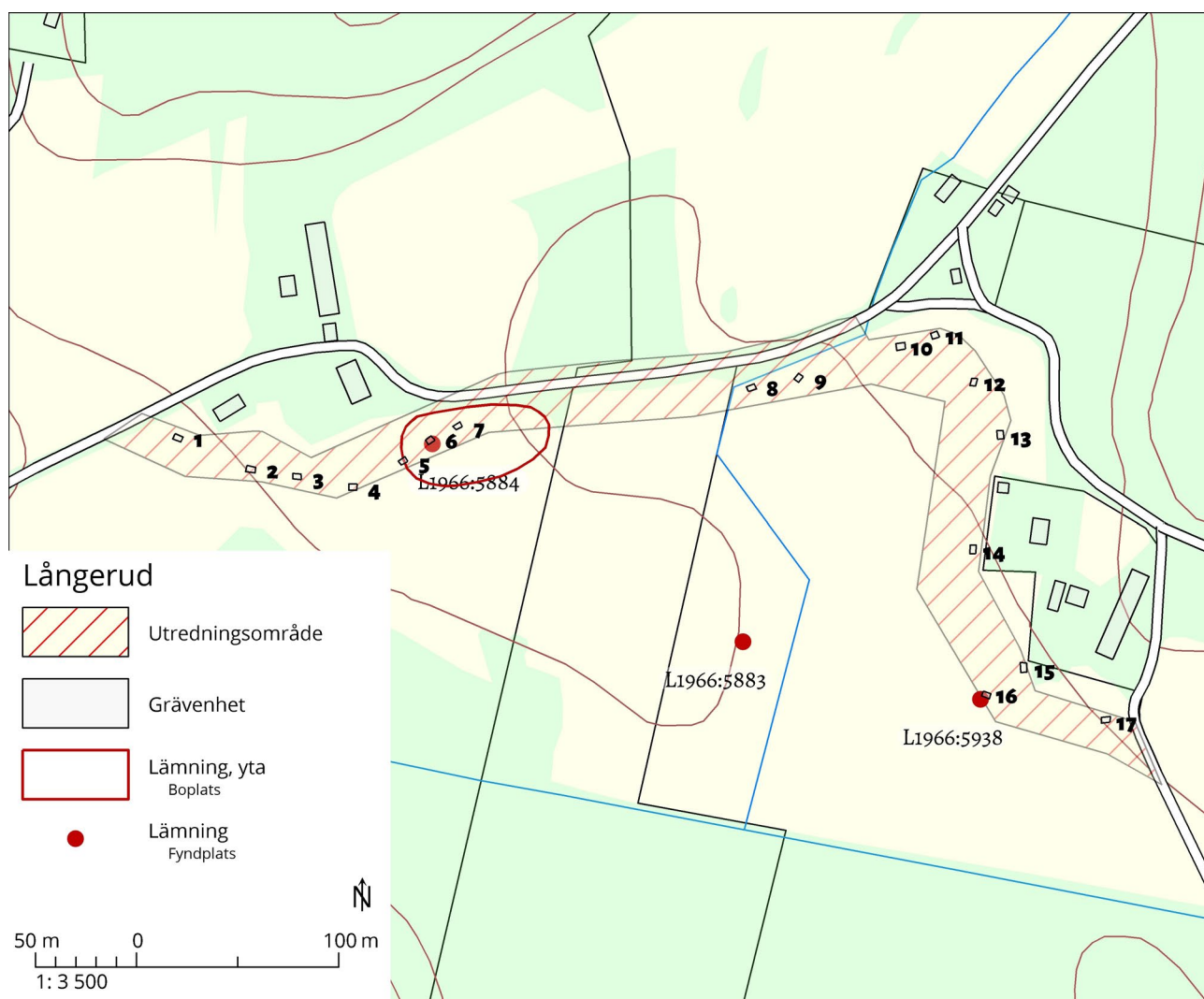


Illustration 4. Utredningsredovisning P21183 Långerud. De sparsamma fynd som framkom inom boplaten L1966:5884 ledde till att bedömningen ändrades till fyndplats.

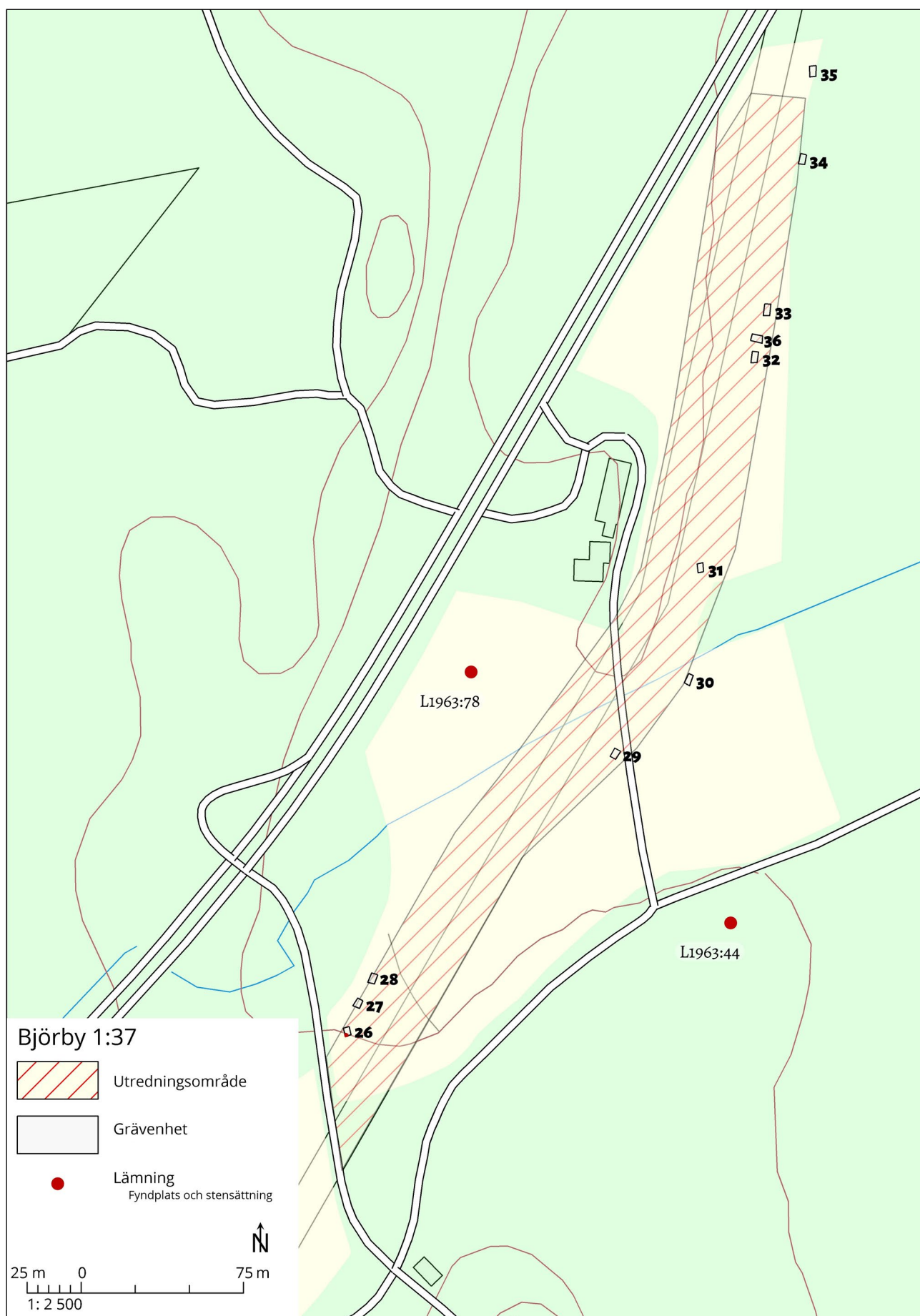


Illustration 5. Utredningsredovisning P21183 Björby/Skäggebol. Inom schakt 26 framkom en anläggning i form av en hård, registrerad som L2021:6938. Ett streck strax norr om schakt 28 markerar platåns avslutning mot norr.

Tabell 1. Vedartsanalys och 14C-analys

Prov nr	Anl nr	Lämning nr	Vedart ^{*)}	Cedad nr	BP-år	$\Delta^{13}C$ (‰)	Datering 68,2%	Datering 95,4%	Median-värde
1	2	L2021:6938	Ek / <u>tall</u>	LTL22105	1045 ± 40	-25,4 ± 0,5	902-1033 e Kr	891-1123 e Kr	1001 e Kr
3	1	L2021:6938	Ek ^{*)}	LTL22106	2487 ± 35	-23,9 ± 0,3	759-545 f Kr	775-426 f Kr	632 f Kr

^{*)} Understruket = daterat material.

gjordes, såsom spik, porslin och glas, bedömdes vara relativt moderna.

Inga fynd har tagits tillvara.

Anläggningar

Inga egentliga anläggningar framkom. Sot- och kolförekomsterna i schakt 8, 13 och 14 bedöms som moderna.

Analysresultat

Inga analyser har utförts.

Björby/Skäggebol

Fältarbetet för den arkeologiska utredningen utfördes 21:e oktober 2021. Natttemperaturen var låg men steg snart till plusgrader när solen kom fram. Inget regn påverkade arbetet.

Schakt

Vid utredningen togs 11 schakt upp med grävmaskin, de utgjorde totalt en yta om 150 m², illustration 5. Schakten hade i allmänhet en fyllning av humös sand som var mellan 0,25-0,35 meter tjock, därunder lera eller sand. Sanden dominerade i den södra delen av området.

Schakt 26-28 togs upp på en mindre platta, i det mycket flacka landskapet. I dessa schakt var det humösa lagret 0,3-0,35 m tjockt, därunder var gulbrun sand. I schakt 26 framkom en härd i schaktets sydvästra hörn.

Schakt 29-31 togs upp på ömse sidor om bäcken/diket som rinner genom området. Lagren utgjordes av humös lera 0,3 m tjock och därunder lera. I schakt 30 framkom ett kvartsitavslag i det humösa lagret.

Schakt 32, 33 och 36 togs upp inom en mycket svag förhöjning i landskapet. I både schakt 32 och 33 framkom fynd av slagen flinta, kvarts och

porfyr samt en skärvsten. Mindre kolbitar observerades i schakt 32.

Schakt 34 och 35 togs upp i den norra delen av utredningsområdet. Lagren dominerades av sand, inga fynd gjordes.

Schakten redovisas i Bilaga 1.

Fynd

Fynd av förhistorisk karaktär framkom i schakt 30, 32 och 33, Bilaga 1. Fynden utgjordes av två kvartsavslag, schakt 32 respektive 33, ett kvartsitavslag, schakt 30, en porfyrkärna samt en övrigt slagen flinta, båda i schakt 32. Övriga kulturrelaterade fynd som gjordes, såsom spik, porslin och glas, bedömdes vara relativt moderna.

Inga fynd har tagits tillvara.

Anläggningar

En anläggning registrerades i schakt 26, Bilaga 1. Anläggning 1 utgjordes av en härd. Den framkom i schaktkant mot sydväst. I de övre lagren observerades kolbitar vid schaktningen. Inmätt storlek i schaktet var 0,6 x 0,5 meter. Fyllningen bestod av kolblandad sand och enstaka skärvstenar. Anläggningen provtogs i ytan, prov 3, men undersöktes ej vidare.

Analysresultat

Prov från anläggning 1 (prov 3) skickades för analys. Vedartsanalysen visade att provet innehöll ek.² Träslaget ger en lugn och långvarigt hög värme.

C-14 analysen av prov 3, från anläggning 1, daterades till yngre bronsålder med en mediandatering till 632 f Kr, tabell 1.³

² Danielsson 2022

³ Calgagnile 2022

Utredningsresultat projekt 21223

Kompletterande utredning Björby/Skäggebol

Fältarbetet för den arkeologiska utredningen utfördes 2:e och 6:e december 2021. Vinterklimat rådde under fältdagarna med snöfall och temperaturer på ner mot -15 minusgrader. Marken var tjälad ned till cirka 0,10 meter under markytan.

Schakt

Vid utredningen togs 17 schakt upp med grävmaskin, vilket tillsammans utgjorde en yta om 200 m², illustration 6. Schakten hade i allmänhet en fyllning av humös sand som var mellan 0,25-0,35 meter tjock, därunder sand. De två nordligaste schak-

ten hade dock lera som dominerande jordart.

Schakt 45, 47 och 48 innehöll vardera en anläggning. De togs upp centralt inom den platå som uppmärksammats under den tidigare utredningen och där anläggning 1 framkom. Anläggningarna var samtliga härdar med en likartad karaktär.

I schakt 53 och 54, längst i norr inom utredningsområdet och norr om platån var undergrunden lera.

Schakten redovisas i Bilaga 1.

Fynd

Inga fynd framkom vid den kompletterande utredningen. Förhållandena vid den kompletterande utredningen, med minusgrader och tidvis snö, underlättade inte att hitta fynd.

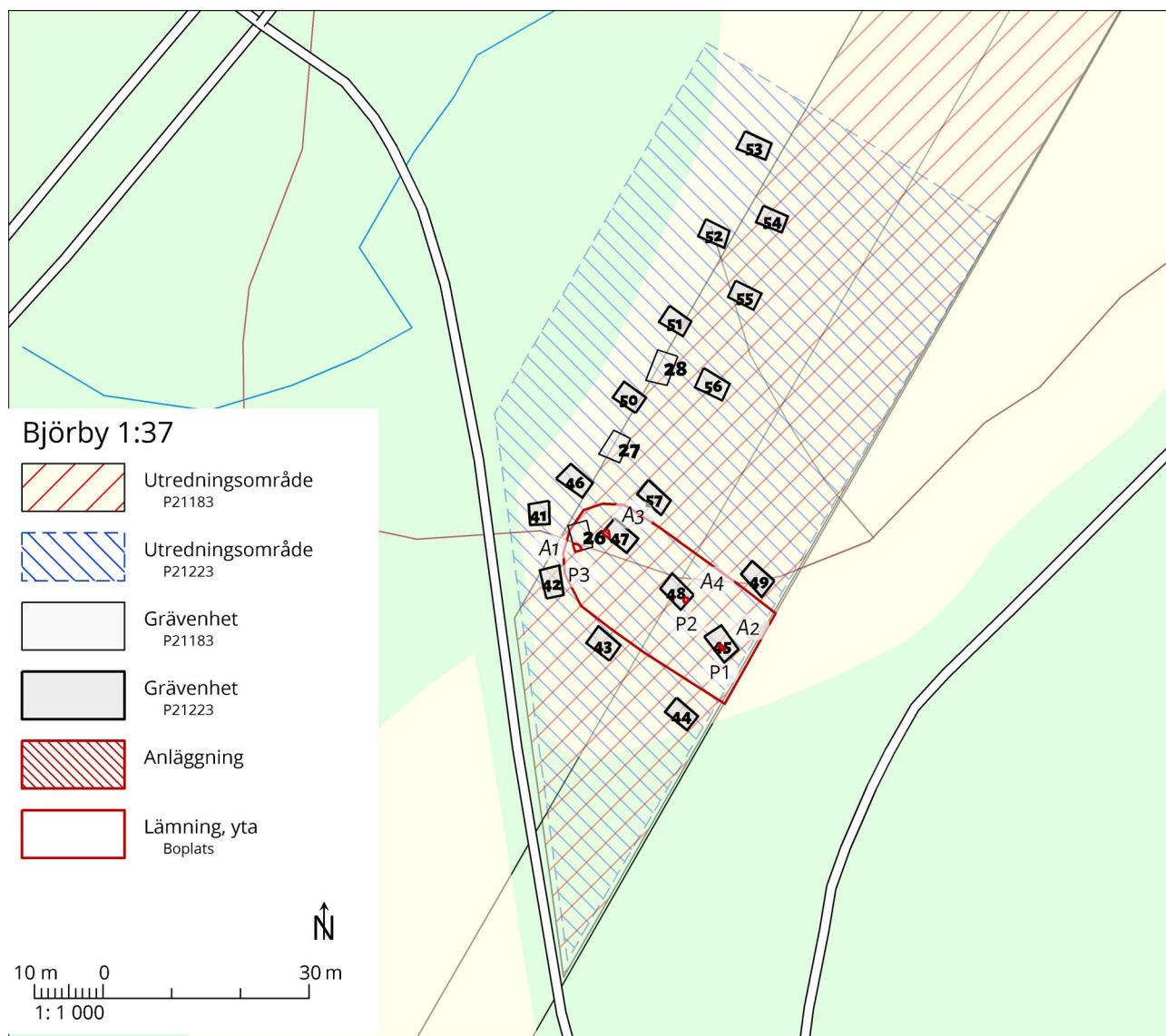


Illustration 6. Utredningsredovisning P21223. Schakt och anläggningar från bägge utredningarna visade på samma karta i området för kompletterande utredning.



Illustration 7. Schakt 26 med anläggning 1 härd i sydvästra hörnet av schaktet. Foto mot söder.



Illustration 8. Profil av anläggning 2 i schakt 45. Foto mot nordost.

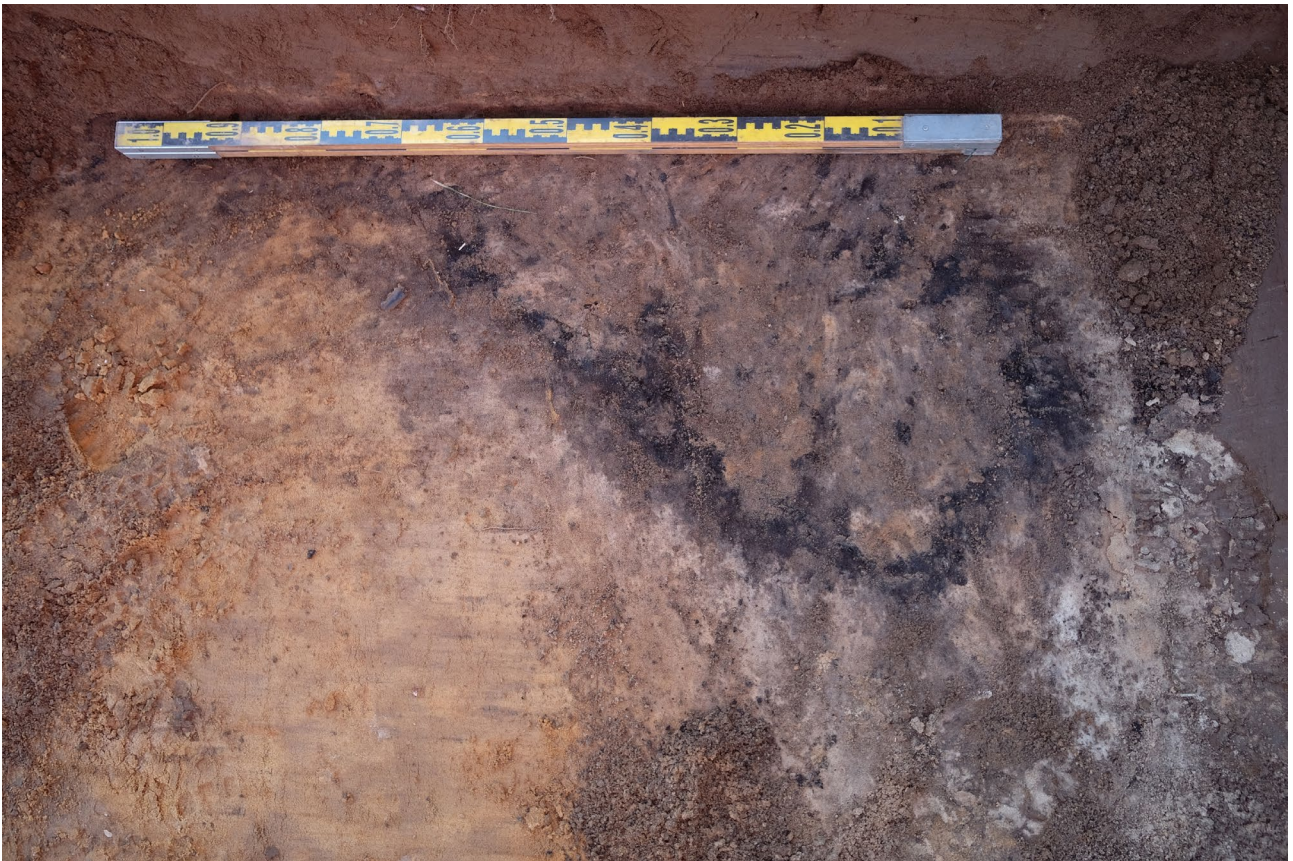


Illustration 9. Anläggning 3 i schakt 47.



Illustration 10. Anläggning 4 i schakt 48. Foto mot nordost.

Anläggningar

Tre anläggningar registrerades i schakt 45, 47 och 48, *Bilaga 1*.

Anläggning 2 utgjordes av en härd, 1,2 x 0,5 m stor och 0,10 m djup. Fyllning av brungrå sand med kolbitar. Kollager längs botten och kanter. Anläggningen är delundersökt och provtagen, prov 1, vilket också analyserades.

Anläggning 3 utgjordes av en härd, 0,8 x 0,7 m stor och 0,10 m djup. Fyllning av gråbrun sand med kolbitar. Kraftigt kollager i botten av anläggningen. Anläggningen är delundersökt, inga prover togs.

Anläggning 4 utgjordes av en härd 0,7 x 0,5 m stor. Fyllning av gråbrun sand med kol, en

skärvsten synlig i ytan. Framkom i schaktkant. Anläggningen provtogs i ytan, prov 2, men undersöktes ej vidare.

Analysresultat

Prov från anläggning 2, prov 1, skickades för analys. Vedartsanalysen visade att provet innehöll ek och tall.⁴ Båda träslagen ger en lugn och långvarigt hög värme.

C-14 analysen av prov 1, från anläggning 2, daterades till vikingatid med en mediandatering till 1001 e Kr, *tabell 1*.⁵

⁴ Danielsson 2022

⁵ Calgagnile 2022

Tolkning och vidare åtgärder

Tolkning

Utredningen av L1966:5884 resulterade i två kvartsavslag, tidigare hade tre kvartsavslag hittats inom ytan. Den tidigare registreringen påtalade att materialet var något tveksamt. Läget är inte optimalt för en boplat. Fyndplats L1966:5883 representerar ett bättre läge för en stenåldersboplat, *illustration 11*. I och med utredningen har bedömning av L1966:5884 ändrats till fyndplats och övrig kulturhistorisk lämning.

Utredningen har inte ändrat status för L1966:5938, bedömning kvarstår som fyndplats och övrig kulturhistorisk lämning.

Den härd som framkom vid utredning vid Björby/Skäggebol registrerades som L2021:6938, och bedömdes som fornlämning. Genom de tre härdar som framkom vid den kompletterande utredningen har bedömningen ändrats till boplatsområde. Status som fornlämning kvarstår.

I den norra delen av utredningsområdet framkom fynd och kolpåverkad mark inom ett par schakt, nr 32 och 33. Det är möjligt att dessa representerar en förhistorisk aktivitet. Kulturlandskapet har dock inte bedömt att resultatet räcker för en registrering. Om andra metoder än sökschaktning använts, eller om denna metod kompletterats, är det möjligt att en annan bedömning hade kunnat göras, se även nedan under utvärdering.

Kunskapspotential

Båda dateringar visar att platsen kan hysa information om perioder som inte har varit föremål för speciellt många undersökningar i Dalsland. Bronsåldersdateringen kan eventuellt relateras till stensättningen L1963:44 och möjligen till fyndet av skafthålsyxan. Den vikingatida dateringen är intressant att utforska vidare. Vid kommande undersökningar bör såväl markkemi- som makro- och pollenanalys utföras på anläggningar inom boplatsområdet.

Pedagogisk potential

Lämningarna vid Långserud har ett pedagogiskt värde då de ligger tydligt placerade på höjder inom landskapet.

Boplatsområdet vid Björby/Skäggebol berikar förståelsen av ett äldre metalltida landskap i detta parti av Dalsland.

Utvärdering av undersökningsplanen

Inga avvikelser har noterats, däremot: Avgränsningen av boplatsområdet ska betraktas som preliminär. Förutsättningarna vid den kompletterande utredningen var allt annat än goda. Vidare kan det diskuteras om sökschaktningen är en bra metod att avgränsa en metalltida boplat. Då dateringar dessutom visar att området använts under två vitt skilda perioder finns det all anledning att fundera över hur platsen nyttjats under förhistorien. Vid eventuella kommande undersökningar bör mer yttäckande metoder användas, såsom markkemisk provtagning och/eller magnetometer. Den lilla skogsdungen väster om den nu schaktningsutredda ytan kan vara intressant att provta markkemiskt för att se hur den förhåller sig till den odlade ytan. Möjligheten att hitta ostörda anläggningar bör vara större i detta parti.

Förslag på vidare åtgärder

Kulturlandskapet föreslår att exploateringsplanerna i första hand justeras så att boplatsområdet L2021:6938 kan kvarligga med sin nuvarande utbredning. Om detta inte är möjligt bör det förundersökas.

I övrigt bedöms inte den planerade kabelförläggning komma i konflikt med kulturmiljöintressen.

Lagstiftning

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap i Kulturmiljölagen (KML) och genom miljöbalkens (MB) generella hänsynsregler, där stor vikt läggs vid hänsyn till kulturlämningar och kulturmiljöer. Ansökan om ingrepp i lämningar lämnas till länsstyrelsen.



Illustration 11. Fyndplats L1966:5884 är belägen i sänkan till höger i bild medan fyndplats L1966:5883 är belägen på höjden i bildens mitt. Ett betydligt bättre boplatssläge under stenålder. Schakt 12 i förgrund återfyllt. Foto mot sydväst.

För fornlämningar gäller att de förutom själva lämningen även omges av ett så kallat fornlämningsområde. Fornlämningsområdet utgörs av ett så stort område på marken (eller sjöbotten) som behövs för att bevara fornlämningen och ge den tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse. Fornlämningsområdets storlek avgörs av länsstyrelsen från fall till fall.

KML syftar till att skydda och vårda kulturmiljöer. Ansvaret för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön (KML kap 1).

Inom begreppet miljö i MB ryms även kulturmiljö. MB's hänsynsregler ställer krav på att undvika skador på områden och miljöer som innehåller kulturvärden (MB kap 1). Även övriga kulturhistoriska lämningar omfattas av det generella skydd för kulturmiljön som ges i MB. MB ger också möjlighet att ställa krav på att en verksamhetsutövare ska utföra kompensationsåtgärder för eventuell skada som uppstår (MB kap 2). En arkeologisk undersökning enligt KML är inte att betrakta som en kompensationsåtgärd i lagens mening.

Källor

Digitala källor

Kulturmiljöregistret, KMR

2021

Fornsök, <https://app.raa.se/open/fornsok/>

Kulturmiljöregistret, uppdrag

202101162 respektive 202101536

Calcagnile, Lucio

2022

Results of Radiocarbon Dating. Rif.CEDAD: 2022_0073

Danielsson, Erik

2022

Vedartsanalyser på material från Västra Götalands län, Åmål, L2021:6938.
Vedlab rapport 22005.

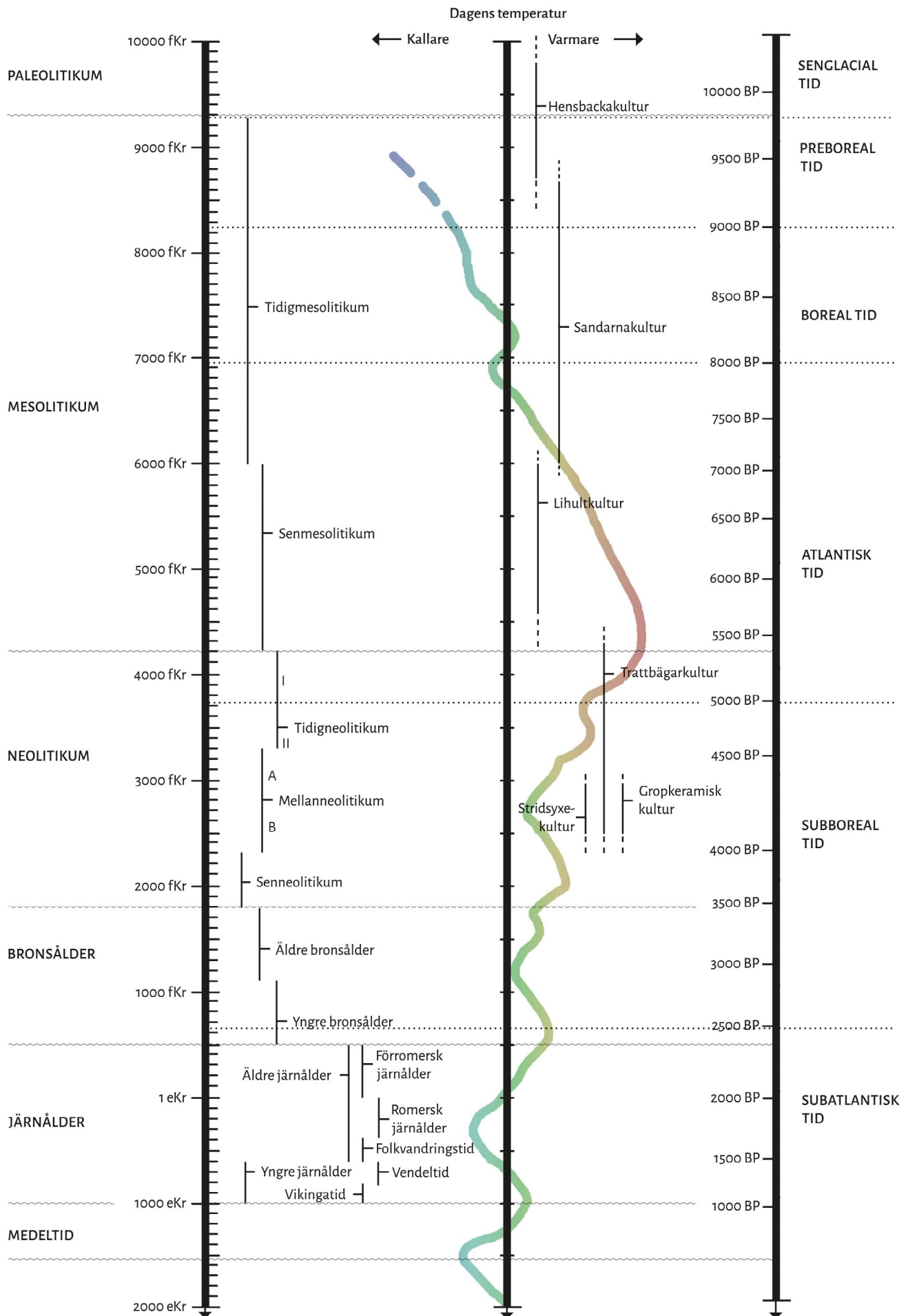
Bilagor

1. Schakt, anläggningar och fynd

Bilaga 1 – Schakt, anläggningar och fynd

Projekt	Nr	Längd	Bredd	Djup	Jordart	Beskrivning	Anl	Fynd	Prov
2118	1	4	2,5	0,45	Lera	0-0,35 brun humös lerblandad sand, lera i botten	-	-	-
2118	2	5	3	0,55	Lera	0-0,35 brun humös lerblaandad sand, i botten ljusbrun lera	-	-	-
2118	3	5	3	0,45	Lera	0-0,25 brun humös lerblaandad sand, i botten ljusbrun lera	-	-	-
2118	4	5	3	0,4	Lera	0-0,3 brun humös sandig lera i botten ljusbrun lera	-	-	-
2118	5	5	3	0,3	Lera	0-0,2 m brun humös sandig lera, i botten ljusbrun lera	-	-	-
2118	6	5	3	0,3	Lera	0-0,20 brun humös lerblandad sand, i botten ljusbrun lera. Fynd:2 kvartsavslag	-	Ja	-
2118	7	5	3	0,4	Lera	0-0,30 brun humös lera med sandinslag, i där- under ljusbrun lera	-	-	-
2118	8	5	3	0,35	Sand	0-0,25 brun humös sand, i botten gulbrun sand, med kolinslag.	-	-	-
2118	9	5	3	0,35	Lera	0-0,25 brun humös sand med lerinslag, därunder ledig sand gulbrun	-	-	-
2118	10	5	3	0,45	Lera	0-0,35 brun humös sand, ljusbrun sandig lera	-	-	-
2118	11	5	3	0,35	Lera	0-0,25 brun humös sand, i bottenljusbrun lerig sand	-	-	-
2118	12	5	3	0,4	Lera	0-0,3 brun humös sand, 0 i botten ljusbrun lera	-	-	-
2118	13	5	3	0,55	Lera	0-0,4 brun humös lerinblandad sand, i botten ljusbrun lera. Grop ca 2x3 m stor, ca 0,2 m dj kol i botten och kanter, inga fynd dock.	-	-	-
2118	14	5	3	0,4	Lera	0-0,35 brun lerinblandad sand, m i botten ljusbrun lera. Även här en grop i södra änden med kol samt ett par rostiga spikar	-	-	-
2118	15	5	3	0,45	Lera	0-0,40 brun humus sandblandad lera, ljusbrun lera	-	-	-
2118	16	5	3	0,4	Lera	0-0,35 brun humös sandblandad lera, ljusbrun lera	-	-	-
2118	17	5	3	0,3	Sand	0-0,25 brun humös sand, i botten gulbrunt sandigt grus	-	-	-
2118	26	5	3	0,4	Sand	0-0,35 brun sand fläckvis kolförekomst, i botten gulbrun sand. Anläggning: Hård 0,6 x 0,5 m stor, framkom i schaktkant. Fyllning: Sotig sand med kol och enstaka skärvstenar. Ej undersökt.	A1	-	Prov 3
2118	27	5	3	0,4	Sand	0-0,35 brun sand, i botten gulbrun sand.	-	-	-
2118	28	5	3	0,35	Sand	0-0,30 brun sand, i botten gulbrun sand.	-	-	-
2118	29	5	3	0,35	Lera	0-0,30 brun humös lera, i botten gulbrun lera.	-	-	-
2118	30	5	3	0,35	Lera	0-0,30 brun humös lera, i botten ljusbrun lera. Fynd: 1 kvartsitavslag.	-	Ja	-
2118	31	5	3	0,35	Lera	0-0,30 brun humös lera, i botten ljusbrun lera.	-	-	-
2118	32	5	3	0,35	Sand	0-0,30 brun humös sand, i botten ljusbrun sand. Kolstänk, en skärvsten, Fynd: 1 kvartsavslag.	-	Ja	-
2118	33	5	3	0,4	Sand	0-0,35 brun humös sand, i botten ljusbrun sand. Fynd: 1 kvartsavslag, 1 kärna porfyr, 1 övrigt slaggen hälleflinta	-	Ja	-
2118	34	5	3	0,3	Sand	0-0,25 brun humös sand, i botten ljusbrun sand	-	-	-

Projekt	Nr	Längd	Bredd	Djup	Jordart	Beskrivning	Anl	Fynd	Prov
2118	35	5	3	0,3	Sand	0-0,25 brun humös lera, i botten ljusbrun lera med sandinslag.	-	-	-
2118	36	5	3	0,45	Sand	0-0,3 brun humös sand, i botten ljusbrun sand. Trolig bäckfåra	-	-	-
2122	41	4	3	0,45	Sand	0-0,25 humös sand, 0,25-0,35 rödbrun sand med kolinslag. därunder grusig gråbrun sand	-	-	-
2122	42	4,5	3	0,25	Sand	0-0,2 humös brun sand, därunder gulbrun sand	-	-	-
2122	43	4,5	3	0,4	Sand	0-0,25 brun humös sand, därunder flammig brungrå sand.	-	-	-
2122	44	4	2,5	0,3	Sand	0-0,25 brun humös sand, därunder brungrå sand	-	-	-
2122	45	4	3	0,3	Sand	0-0,3 brun humös sand, därunder brungrå sand, kolfläckar utspridda i sandlagret. Anläggning: Hård 1,2 x 0,5 m stor och 0,10 m djup. Fyllning av brungrå sand med kolbitar. Kollins längs botten och kanter. Delundersökt.	A2	-	Prov 1
2122	46	4,5	3	0,5	Sand	0-0,25 brun humös sand, därunder flammig brungrå sand med kolinslag	-	-	-
2122	47	4	2,5	0,55	Sand	0-0,35 brun humös sand, 0,35-0,5 gulbrun sand, därunder brungrå sand. Anläggning: Hård 0,8 x 0,7 m stor och 0,10 m djup. Fyllning av gråbrun sand med kolbitar. Kraftigt kollager i botten av anläggningen. Delundersökt.	A3	-	-
2122	48	4,5	3	0,5	Sand	0-0,35 brun humös sand därunder brungrå sand. Anläggning: Hård 0,7 x 0,5 m stor. Fyllning av gråbrun sand med kol, en skärvten synlig i ytan. Framkom i schaktkant.	A4	-	Prov 2
2122	49	4,5	3	0,35	Sand	0-0,25 brun humös sand, därunder rödbrun sand	-	-	-
2122	50	4	2,5	0,4	Sand	0-0,25 humös brun sand, därunder rödbrun sand	-	-	-
2122	51	4	2,5	0,55	Sand	0-0,2 humös brun sand, därunder rödbrun sand	-	-	-
2122	52	3,5	2,5	0,35	Sand	0-0,25 brun humös sand, därunder rödbrun sand	-	-	-
2122	53	4	2,5	0,35	Lera	0-0,3 humös brun sand, därunder grå lera	-	-	-
2122	54	4	2,5	0,55	Sand	0-0,3 brun humös sand, 0,3-0,55 rödbrun sand, därunder ljusbrun lera	-	-	-
2122	55	4	2,5	0,5	Sand	0-0,25 brun humös sand, därunder rödbrun sand, enstaka kol framkom i oregelbundet mörkfärgat omrört lager	-	-	-
2122	56	4	2,5	0,4	Sand	0-0,25 brun humös sand därunder rödbrun sand	-	-	-
2122	57	4	2,5	0,5	Sand	0-0,35 brun humös sand därunder rödbrun/gråbrun sand	-	-	-



Sammanställd av: Swedberg & Östlund. Källor: Andersson & Ragnesten (red) 2005, Nielsen 1993, Svedhage 1996, Welinder, Pedersen, Widgren (red) 1998 samt OxCal



Långserud 1:2 och Björby 1:37, Åmåls kommun, Västra Götalands län

Arkeologisk utredning och kompletterande utredning

Vattenfalls Eldistributions projekteringen av en ny kabelförläggning berörde två kända lämningar vid Långserud, en boplat och en fyndplats. Utredningen resulterade i att boplaten bedömdes som fyndplats.

Vid Björby/Skäggebol berördes inga kända lämningar men landskapet och fornlämningsmiljön gjorde att Länsstyrelsen beslutade om en utredning för att säkerställa att inga fornlämningar berördes. Utredningen visade att planerad förläggning berörde ett boplatssområde med fyra härdar, L2021:6938. Baserat på denna kunskap justerades förläggningen.

www.kulturland.se